

Statens vegvesen

Endringer i trafikkopplæringsforskriften - Hva betyr disse for trafikklærerens undervisning?

Lars-Inge Haslie

Høring endringer i trafikkopplæringsforskriften 2023

- Initiert av et behov for å synliggjøre behandling av personvern og et tydeligere regelverk ved kjørevurdering
- Vokste til en høring på 101 sider, med mange endringer

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	4
2	BAKGRUNN FOR HØRINGEN	4
2.1	Kjørevurdering.....	4
2.2	Behandling av personopplysninger	5
2.3	Øvrige forslag til endringer i trafikkopplæringsforskriften	6
3	NYTT KAPITTEL 30A I TRAFIKKOPPLÆRINGSFORSKRIFTEN – KJØREVURDERING	6
3.1	Dagens tilstand	6
3.2	Nødvendig forskriftsregulering	12
3.3	Forslag til nytt kapittel.....	13
3.4	Øvrige endringer på bakgrunn av nytt kapittel	33
4	NYTT KAPITTEL 32 I TRAFIKKOPPLÆRINGSFORSKRIFTEN – BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER	35
4.1	Personvernforordningen (GDPR)	35
4.2	Vegtrafikkloven § 43b	36
4.3	Trafikkopplæringsforskriften kapittel 32.....	37
5	NÆRMERE OM ØVRIGE FORSLAG TIL ENDRINGER I TRAFIKKOPPLÆRINGSFORSKRIFTEN	45
5.1	Definisjon på «avsperrert område» – ny § 1-2 bokstav n.....	45
5.2	Øvingskjøring ved yrkessjåføropplæring – § 2-1 femte ledd	46
5.3	Spesielle krav for øvingskjøring – § 2-4 annet og fjerde ledd.....	47
5.4	Krav til kjøretøy for klasse T – §§ 2-2 annet ledd, 3-2 første ledd, 4-7, 30-14 annet ledd og 31-3 første ledd.....	48
5.5	Krav til ledsager ved øvingskjøring – § 3-1	52
5.6	Trafikalt grunnkurs i det offentlige skoleverk – §§ 4-1 tredje ledd, 6-4 annet ledd og 8-5.....	56
5.7	Elevfortegnelse – § 5-5.....	57
5.8	Opplæringskort – § 5-6.....	60
5.9	Krav til utstyr ved kurs i sikring av last for klassene B kode 96, BE, D1E, DE og T – § 5-8.....	62
5.10	Krav til utstyr ved sikkerhetskurs på bane for klasse C, D og CE – § 5-10.....	63
5.11	Godkjenning av trafikklærere – § 6-2 første ledd bokstav a.....	64
5.12	Endring i godkjenning av trafikklærere– § 6-2 første ledd bokstav c.....	65
5.13	Krav til undervisningspersonell ved kurs i ulykkesberedskap m.m. – § 6-9 m.fl.....	67
5.14	Faglig leders plikter – § 6-15 fjerde ledd	68
5.15	Lengden på trinnvurdering trinn 3 – § 7-5 annet ledd	69
5.16	Innmelding av gjennomført obligatorisk opplæring –§ 7-6 første ledd	70
5.17	Adgang til digital undervisning – §§ 8-1 sjette ledd og 7-4 tredje ledd	72
5.18	Sikkerhetskurs i trafikk for klasse A1 i trinn 3 – § 9-4 syvende ledd	74
5.19	Sikkerhetskurs i presis kjøreteknikk på avsperrert område – § 9-10 fjerde ledd.....	74
5.20	Kursmål for sikkerhetskurs på veg klasse A1, A2 og A – §§ 9-13 tredje ledd, 9-15 tredje ledd og 9-17 tredje ledd	75

2

5.21	Obligatoriske kurs ved utvidelse fra klasse A1 til A2 og A1 til A– §§ 9-18, 9-19, 9-21 og 9-22.....	78
5.22	Opplæring i førerstøttesystemer m.m. for klasse B – §§ 11-3 fjerde ledd og 11-4 fjerde ledd	80
5.23	Klasse 5 – kapittel 14	82
5.24	Fritak for kurs i ulykkesberedskap – § 25-1 tredje ledd	86
5.25	Krav om sikkerhetskurs på veg ved utvidelse av førerrett – § 26-2	87
5.26	Karantenetid klasse C, CE, D og DE – § 29-1 tredje ledd	88
5.27	Førerprøve for å fjerne kode 78 i klasse B – § 29-8	89
5.28	Forbud mot lyd- og bildeopptak i bil – § 29-11 annet ledd	90
5.29	Førerstøttesystemer ved praktisk prøve – kapittel 30	92
5.30	Krav til tilleggsutstyr ved førerprøve klasse B – § 30-2	93
5.31	Andre språklige endringer	95

ØY

6	FORSLAG TIL ENDRINGSFORSKRIFT	99
7	ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER	99
7.1	Konsekvenser ved regulering av kjørevurdering	99

Opplæring i førerstøttesystemer

§ 11-3

2. gjøre rede for bilens oppbygning med tanke på sikkerhet og miljø, herunder førerstøttesystemer som er vanlige i klassen
8. beherske grunnleggende kjøretøybehandling i områder med liten trafikk, herunder når aktuelle førerstøttesystemer er aktivert eller deaktivert

Påbudt i Europa

- Intelligent fartstilpasning (ISA)
- Førerovervåkning (Driver drowsiness and attention warning)
- Nødstoppsignal
- Sikt og detektering ved rygging
- Blindsone varsler
- Automatisk nødbremsing

Vanlig i klassen

- Avstandsholder (ACC)
- Feltholder/ varsler (LKAS)

Opplæring i førerstøttesystemer

§ 11-4

7. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i landevegsmiljø og forutse, oppfatte og motvirke risiko for møte- og utforkjøringsulykker, å bli forbikjørt og kjøre forbi
8. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i forbindelse med kø, i tunnel og i mørket
9. mestre å kjøre effektivt og behagelig, miljøvennlig og økonomisk i variert trafikkmiljø i god samhandling med andre trafikanter.
10. mestre å bruke de førerstøttesystemene som kan aktiveres og deaktiveres av fører på øvingskjøretøyet, og reagere riktig når systemene varsler eller griper inn i kjøringen.

Hva bør læres?

- Hva er intensjonen med systemet og hvordan påvirker det trafikksikkerheten
- Hvordan påvirkes føreren ved bruk av systemet – oppmerksomhet?
- Hvilke begrensninger har systemet
- Hvordan overvåke systemet
- Hvordan reagere når systemet varsler eller griper inn i kjøringen
- Hvordan bruke systemer som kan aktiveres eller deaktiveres klokt for å opprettholde eller øke trafikksikkerheten
- Føreren har ansvaret

Førerstøttesystemer ved praktisk prøve

Nytt siste ledd i §§ 30-1 til 30-11 og i § 30-14

Kandidaten skal ha mulighet til å vise, på det aktuelle kjøretøyet som benyttes til førerprøven, at vedkommende kan bruke de ulike førerstøttesystemene som kan aktiveres og deaktiveres av fører. Kandidaten skal reagere riktig når førerstøttesystemene varsler eller griper inn i kjøringen. Sensor kan be kandidaten bruke eller kople ut bestemte systemer.

Kjøretøy, øvingsmaterieell og øvingsområde

§ 4-7 og § 30-14

Lærevogn i klasse T skal være *vanlig 4-hjuls jord- og skogbrukstraktor*, være registrert for to personer med konstruktiv hastighet mellom 38 og 50 km/t og tillatt totalvekt på minst 7000 kg.

Traktoren skal ha sentralt plassert fører sete, betydelig større bakhjul enn forhjul og løftbar trekk-krok for tilhenger.

Lærevognen skal ha følgende tilleggsutstyr:

- a. dobbelt sett betjeningsinnretning for fotbrems,
- b. to utvendige speil som gir læreren tilstrekkelig utsyn bakover,
- c. ett ekstra innvendig speil som gir læreren tilstrekkelig kontroll med eleven,
- d. sikkerhetsbelter for eleven og læreren og
- e. koplingspedal, frikoplingsspak eller liknende som gir læreren mulighet til å avbryte framdriften.

Den praktiske prøven avlegges på *vanlig 4-hjuls jord- og skogbrukstraktor* med tilkoplede tilhenger. *Traktor til førerprøven skal ha sentralt plassert fører sete, betydelig større bakhjul enn forhjul og løftbar trekk-krok for tilhenger*, være registrert for to personer, ha konstruktiv fart på mellom 38 og 50 km/t, ha koplingspedal og ha tillatt totalvekt på minst 7000 kg. [...]

Kjøretøy, øvingsmateriell og øvingsområde

Lærevogn i klasse T skal være ~~vanlig~~ 4-hjuls jord- og skogbrukstraktor, være registrert for to personer med konstruktiv hastighet mellom 38 og 50 km/t og tillatt totalvekt på minst 7000 kg.

Traktoren skal ha sentralt plassert fører sete, ~~betydelig~~ større bakhjul enn forhjul og løftbar trekk-krok for tilhenger.

Den praktiske prøven avlegges på ~~vanlig~~ 4-hjuls jord- og skogbrukstraktor med tilkoplede tilhenger. *Traktor til førerprøven skal ha sentralt plassert fører sete, ~~betydelig~~ større bakhjul enn forhjul og løftbar trekk-krok for tilhenger, være registrert for to personer, ha konstruktiv fart på mellom 38 og 50 km/t, ha koplingspedal og ha tillatt totalvekt på minst 7000 kg.*

Kravet i § 4-7 andre ledd bokstav e) og § 30-14 tredje ledd bokstav e) gjelder ikke for kjøretøy godkjent før 1. juli 2006. *Traktor som allerede er godkjent som lærevogn og førerprøvevogn, kan benyttes som lærevogn og førerprøvevogn frem til 1. januar 2029 uten å oppfylle kravene i § 4-7 og § 30-14 om å være ~~vanlig~~ 4-hjuls jord- og skogbrukstraktor med tilleggskrav om at traktoren skal ha sentralt plassert fører sete, ~~betydelig~~ større bakhjul enn forhjul og løftbar trekk-krok for tilhenger.*

Kjøretøy, øvingsmateriell og øvingsområde

- Som påpekt i høringen:
- Både konstruksjon, størrelse og vekt på traktorene som er i vanlig bruk, har endret seg mye siden forrige større omlegging av opplæringen
- Det er aktuelt å vurdere både krav til arbeidsmiljøet for trafikklærer og sensor, læringsutbytte og mange andre forhold knyttet til denne førerkortklassen.
- I det arbeidet vil vi som vanlig invitere til bredt samarbeid med aktuelle parter med tanke på å finne fram til gode løsninger.

Klasse T – ATV/UTV

§ 2-2

- Målet var å:
- endre kravene til øvings- og prøvekjøretøy klasse T
- endre kravene til privat øvingskjøretøy, slik at det er to stykker på kjøretøyet under øvingskjøring
- I tillegg til kravet om to sitteplasser, kom formuleringen om «*vanlig 4 hjuls jord- og skogsbrukstraktor....*» og *et vektkrav på min.3000 kg*
- Det er utarbeides en ny høring, som inneholder flere «små» endringer i forskriften, men med stor betydning.
- *Ved øvingskjøring på veg i klasse T, skal kjøretøyet ha 2 sitteplasser*

Kjøretøyet skal tilhøre den aktuelle førerkortklassen. Ved øvingskjøring i klasse S kan eleven bruke beltemotorsykkel klasse 2 selv om eleven kun kan få førerrett begrenset til beltemotorsykkel klasse 1. *Ved øvingskjøring på veg i klasse T skal kjøretøyet være [redacted] med to sitteplasser.*

Krav til bruk av hjelm

- Høring om krav til bruk av hjelm, som kan etablere en definisjon av traktorregistrert ATV/UTV

Forslag til ordlyd i forskrift om bruk av bilbelte mv.

Forslag til endringer er skrevet i rød og med kursiv.

§ 2. Påbud om bruk av styrthjelm.

Enhver skal bruke godkjent styrthjelm under kjøring med beltemotorsykkel, *traktor med egenvekt under 1000 kg og en konstruktiv hastighet over 35 km/t*, to- og trehjulsmotorvogn (herunder firehjuls motorsykkel), sidevogn til tohjuls motorsykkel eller i slede til beltemotorsykkel.

- Den samme definisjonen vil kunne brukes, for å stille egne opplærings- og evt. prøvekrav til førerrett av traktorregistrert ATV/UTV

Vedlegg 1 – Høringsnotat

Høring om forslag til endring i forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn – krav til bruk av hjelm ved kjøring med ATV registrert som traktor

Kjøretøy, øvingsmateriell og øvingsområde

§ 30-2

Kjøretøy til førerprøve for klasse B skal ha følgende tilleggsutstyr:

- a. dobbelt sett betjeningsinnretning for *kopling, brems og gass*,
- b. ett ekstra innvendig speil og utvendige speil som gir sensoren tilstrekkelig utsyn bakover på begge sider,
- c. ekstra speil som gir sensoren mulighet til å observere kandidaten og
- d. lys over pedalene på førersiden.

Kjøretøy med automatisk gir eller annen kraftoverføring som innebærer at føreren ikke kan påvirke utvekslingsforholdet mellom framdriftskilde og drivhjul, skal ha anordning som kopler ut førerens gass eller framdriften når sensors brems blir benyttet.

Kjøretøy med automatisk gir eller annen kraftoverføring som innebærer at føreren ikke kan påvirke utvekslingsforholdet mellom framdriftskilde og drivhjul, skal ha en pedal eller annen anordning som kopler ut kjøretøyets framdrift ~~førerens gass eller framdriften når sensors brems blir benyttet.~~

Kjøretøy, øvingsmateriell og øvingsområde

§ 1-2

n. Avsperret område: et område som er avgrenset med fysiske hindringer som sikrer mot utforkjøring og kjøring inn i og ut av området, og hvor adkomst kan reguleres.

n. Avsperret område: et område som er avgrenset med fysiske hindringer som sikrer mot utforkjøring, ~~og~~ hindrer uønsket kjøring inn i og ut av området, og hvor adkomst kan reguleres.

Klasse S

Kapittel 14

- Øve på å orientere seg ved hjelp av GPS relaterte hjelpemidler

§ 14-4. *Trinn 3 – kjøring i variert terreng – klasse S*

Eleven skal ha 4 undervisningstimer hvorav minst 3 timer skal være egenkjøring i variert terreng. **Trinn 3 kan ikke gjennomføres på samme dag som grunnkurs klasse S.**

§ 14-8. *Sikkerhetskurs i naturen klasse S*

Kurset er på 7 undervisningstimer.

Kurset begynner med 2 timer innledning i klasserom med inntil 16 elever.

Andre del er på 5 timer, hvorav minst 3 timer skal være selvstendig sammenhengende kjøring i og utenfor løype, med refleksjonspause. **Andre del kan ikke gjennomføres på samme dag som trinn 3.** Hver elev skal gjennomføre minst en time av den selvstendige kjøringen med opplastet slede. Kurset avsluttes med felles oppsummering.

Den praktiske øvingen kan gjennomføres med inntil 4 elever per lærer.

Hva innførte vi ikke!

Læreren eller ledsageren for øvingskjøring i klasse AM 146 skal selv kjøre *tohjuls* motorsykkel. Læreren eller ledsageren for øvingskjøring i klassene A1, A2 og A skal selv kjøre mellomtung eller tung tohjuls motorsykkel. Det samme gjelder klasse AM 147 når det benyttes tre- eller firehjuls moped med styre og betjeningsanordninger som på en motorsykkel. Ved øvingskjøring i klasse S uten at lærer eller ledsager følger med på kjøretøyet skal denne følge etter på beltemotorsykkel.

[...]

Obligatorisk opplæring skal gjennomføres ved fysisk oppmøte, med mindre annet er særskilt fastsatt i denne forskriften.

Les oppsummeringen

Fortsett å levere gjennomarbeidede høringssvar

Riktig god helg!

The screenshot shows the website for Statens vegvesen. At the top, there is a navigation bar with the logo and menu items: Trafikk, Kjøretøy, Førerkort, Veiprosjekter, Fag (underlined), Om oss, and Din side. A search bar is located in the top right corner. Below the navigation bar, there is a breadcrumb link '< Offentlige høringer' circled in red. The main heading is 'Endringer i trafikkopplæringsforskriften'. Below the heading, there is a metadata line: 'Høringsfrist: 01.09.2023 Publisert: 30.05.2023 Referanse: 23-60111-13'. The main content area starts with the title 'Høring om forslag til endringer i trafikkopplæringsforskriften.' followed by a paragraph: 'Høringen omhandler forslag til nytt kapittel som regulerer gjennomføring av kjørevurdering og nytt kapittel som regulerer behandling av personopplysninger.' Below this is another paragraph: 'I tillegg omhandler forslaget diverse andre endringer i forskriften i tilknytning til øvingskjøring, kjøretøy som lærevogn og førerprøvevogn for klasse T, digital undervisning, førerstøttesystemer, karantenetid, justert prøve for å fjerne kode 78 i klasse B, forbud mot lyd- og bildeopptak under praktisk prøve med mer.' A third paragraph states: 'For øvrige endringer som ikke fremgår over, viser vi til høringsnotatet.' Below the text is a section titled 'Last ned høringsdokumentene' with a list of links: 'Høringsbrev (PDF)', 'Vedlegg 1 - Høringsnotat (PDF)', 'Vedlegg 2 - Forslag til endringsforskrift (PDF)', and 'Vedlegg 3 - Høringsinstanser (PDF)'. The next section is 'Høringsoppsummering' with the date '20. juni 2024'. Below this is a list of links: 'Sendelsesbrev høringsoppsummering (PDF)', 'Vedlegg 1 - Høringsoppsummering (PDF)' (circled in red), 'Vedlegg 2 - Vedtatt endringsforskrift - ikrafttredelse straks (PDF)', and 'Vedlegg 3 - Vedtatt endringsforskrift - ikrafttredelse 1. nov 2024 (PDF)'.

NULLVISJONEN

Statens vegvesen

0

drepte
og hardt
skadde